

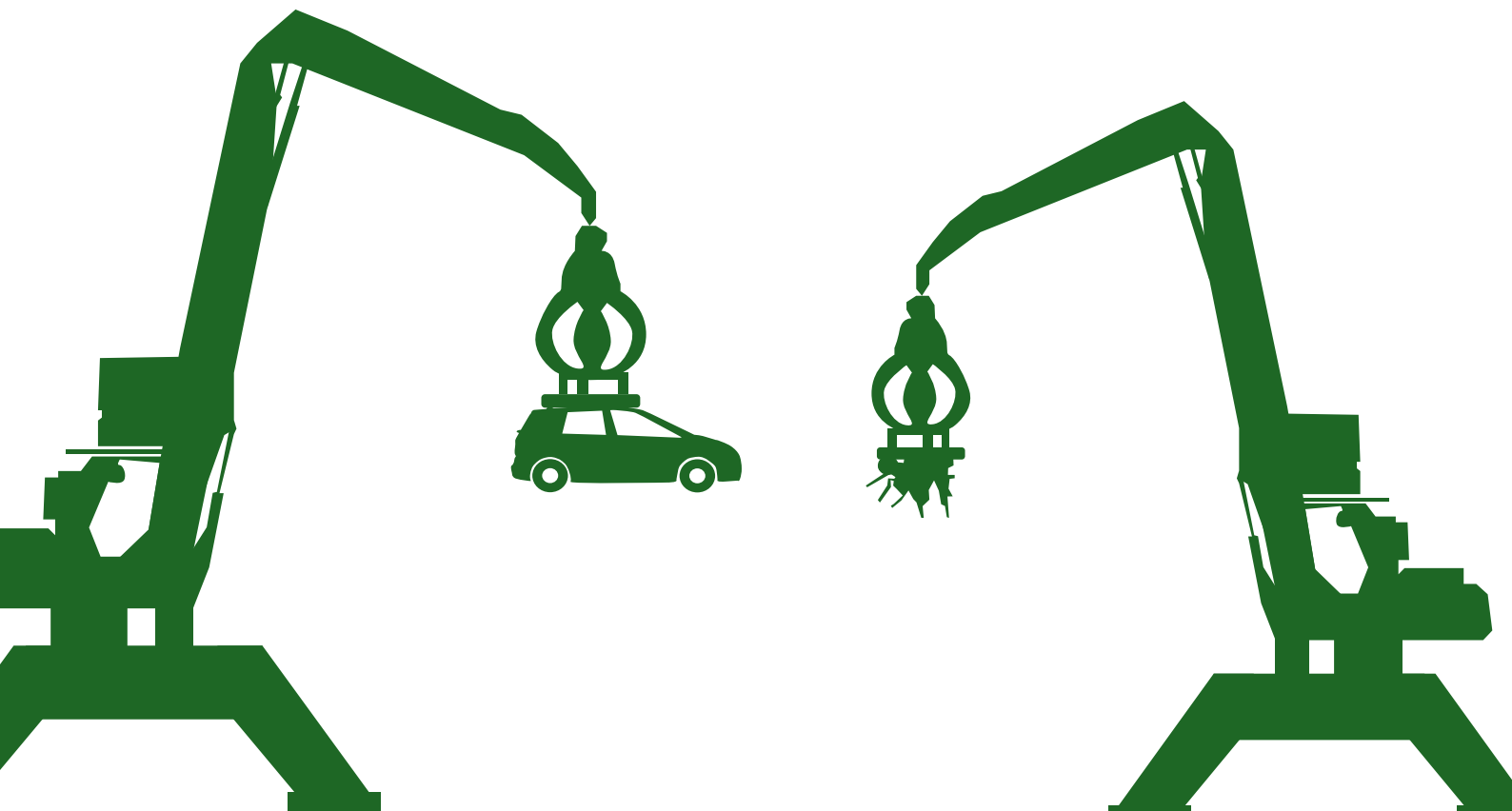

Länsstyrelserna

RUS – Regional utveckling & samverkan i miljömålssystemet

LATHUND

Att påbörja ett strukturerat miljöarbete
som Bilåtervinnare

Om RUS

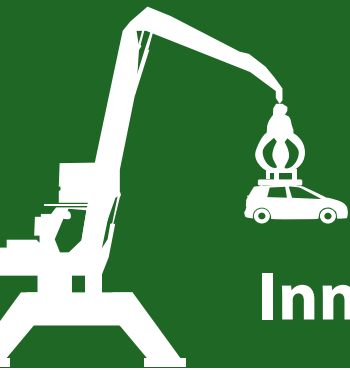
RUS står för Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet och svarar för gemensamma uppgifter och samordning i det regionala miljömålsarbetet, särskilt mellan länsstyrelserna och Skogsstyrelsen på regional nivå, men också andra berörda parter, framför allt nationella myndigheter och kommuner.

Viktiga delar av arbetet är:

- miljömålsens integrering och användning i åtgärdsarbetet,
- regional årlig uppföljning, indikatoruppdateringar och fördjupad utvärdering,
- utveckling av miljömålsuppföljning och miljöinformationsförsörjning,
- revidering av regionala mål,
- information, kommunikation och gemensamma arrangemang.

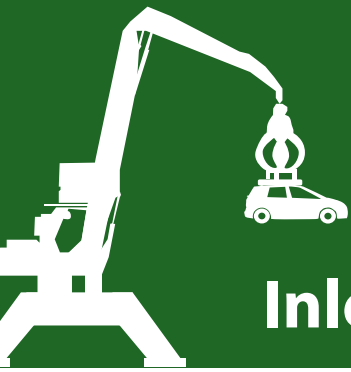
RUS finansieras av anslag via Naturvårdsverket. För mer information om RUS hänvisas till www.rus.lst.se.

Titel: Lathund - Att påbörja ett strukturerat miljöarbete som Bilåtervinnare
Beställare: RUS – Länsstyrelserna i samverkan
Utgivare: Länsstyrelsen Skåne genom RUS – Länsstyrelserna i samverkan
Utgivningsår: 2019
ISBN-nummer: 978-91-7675-150-3
Rapportnummer: 2019:11
Webbplats: www.rus.lst.se

Innehåll

Inledning	4
1. Många småföretag vill arbeta aktivt med miljö och hållbarhet	5
2. Fördelar för företag att jobba efter de nationella miljömålen	6
3. Så kan bilåtervinnare bidra till de nationella miljömålen	7
Transporter/drivmedel	7
El- och energi	7
Material	7
Farliga ämnen; diverse kemikalier, bränsle, Oljor, Glykol m.m.	8
Vatten	8
AC-gas	8
Avfall	9
Mat	9
Buller m.m.	9
4. Arbetet med egen miljöpolicy och miljöplan	10
Nivå 1	11
Transporter	11
Energi	11
Avfall	11
Kemikalier	11
Påverkan på miljön av företagets varor och tjänster	11
Nivå 2	12
Påverkan på miljön av företagets verksamhet	12
Transporter	12
Kemikalier	12
Nivå 3	13
Transporter	13
Påverkan på miljön av företagets varor och tjänster	13

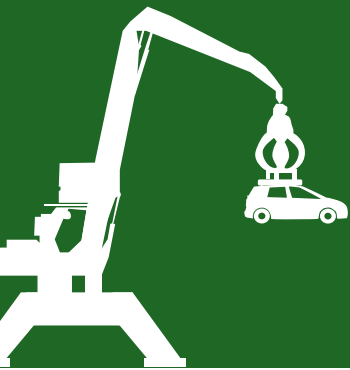

Inledning

Denna lathund baserar sig på material som har tagits fram av Annika Helker Lundström, av regeringen utsedd nationell miljömålssamordnare för näringslivet. Här finns förslag till färdigformulerade miljömål för bilåtervinningsföretag. Utgångspunkten är de av riksdagen beslutade 16 nationella miljökvalitetsmålen och generationsmålet.

Genom att använda de färdigformulerade målen i detta dokument kan bildemonterare komma igång med ett miljöarbete som stärker företaget. Att ha ett aktivt miljöarbete i företaget kan skapa affärsnytta och bidra till effektiviseringar och till att spara resurser. Det visar också på ansvarsfullt företagande, vilket kommer bli allt viktigare framöver för företagets varumärke och vid rekrytering av arbetskraft. Att strukturera miljöarbetet utifrån de nationella miljömålen har flera fördelar som beskrivs längre ner i detta dokument.

Många småföretag vill arbeta aktivt med miljö och hållbarhet

1

Många företag, särskilt de större, har ett strukturerat och väl fungerande miljöarbete med särskilt ansvariga som arbetar heltid med miljö och hållbarhet. De arbetar ofta med miljöledningssystem, har hållbarhetsredovisningar och rapporterar enligt olika internationella regelverk. Många småföretag däremot har inte kunskap, erfarenheter och resurser att driva samma miljö arbete och ligger därför långt efter visar Tillväxtverkets rapport [Hållbart Företagande](#). Enligt rapporten minskar miljöarbetet i småföretagen sedan 2008.

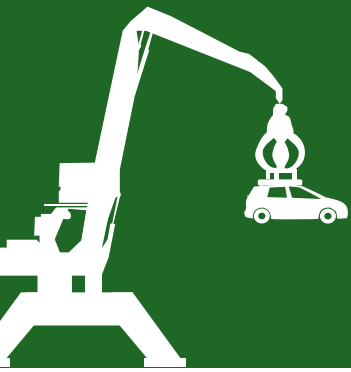
Rapporten visar också att de företag som har ett aktivt hållbarhetsarbete i genomsnitt har högre tillväxtvilja, är mer innovativa och mer internationaliserade än andra företag. Miljö och hållbarhetsarbetet är en viktig konkurrens aspekt som driver affärerna och skapar kostnadseffektivitet och affärsnytta i verksamheten.

Svensk Handels [hållbarhetsundersökning](#) (2015) visar att två av tre företag arbetar aktivt med hållbarhetsfrågor. Av dessa säger sju av 10 att hållbarhetsarbetet ökar lönsamheten på kort sikt. Åtta av 10 anser att lönsamheten ökar på lång sikt.

I Svensk Näringslivs rapport [Engagemang och drivkrafter](#) i de små och medelstora företagen (2015) framgår att företagen rankar tidsbrist eller brist på personella resurser som det största hindret för miljöarbetet.

Enligt en rapport av Företagarna, [Hållbara företag bygger framtiden](#) (2015) anser 86 procent av de små och medelstora företagen att det är viktigt att ta samhällsansvar och arbeta hållbart. Av företagen har 55 procent ett hållbarhetsarbete. Rapporten pekar vidare på att de företag som inte bedriver ett hållbarhetsarbete ofta behöver stöd och hjälp då de inte kan avsätta någon person att arbeta mer omfattande med dessa frågor.

Enligt Vismas [Affärsbarometer](#) har fyra av 10 småföretagare en nedskriven miljöpolicy. Bland dessa har färre än hälften satt upp konkreta mål för företagets miljöarbete. Bara sju procent av småföretagarna känner till att riks dagen beslutat om 16 miljö kvalitetsmål som kan användas i miljöarbetet.

Fördelar för företag att jobba efter de nationella miljömålen

2

Målen i denna lathund tar sin utgångspunkt i det nationella miljö målssystemet. Det nationella miljö målssystemet är ett väl genomarbetat system som är långsiktigt, blocköverskridande och har bäring även på verksamheter internationellt. Målen ger en helhetsbild av områden där det kan komma styrmedel och regleringar. De nationella miljömålen är strategiska för det miljöpolitiska arbetet och utgångspunkten för den svenska miljö politiken nationellt, inom EU och internationellt, och för uppföljningen av miljöpolitiken. Därför är det nationella miljö målssystemet en bra utgångspunkt för alla företags miljöarbete.

Fördelarna kan sammanfattas i fem punkter:

- 1** Att "checka av" företagets verksamhet mot de nationella miljömålen ger en bra initial analys och en grund för en vidare analys av företagets miljöaspekter.
- 2** De nationella miljömålen ger en helhetsbild av det arbete som behöver göras på miljöområdet i Sverige och globalt. Att förhålla företagets verksamhet till de nationella målen hjälper företaget att välja ut de miljöaspekter som är mest väsentliga.
- 3** Att redovisa företagets arbete i relation till de nationella miljömålen är ett sätt att beskriva företagets samhällsnytta.
- 4** Att använda de nationella målen är ett bra sätt att kommunicera med företagets anställda och övriga intressenter och bidrar till att öka transparensen. Att referera till målen kan underlätta vid kontakter med myndigheter.
- 5** I september 2015 beslutade FN om 17 Globala Mål (Agenda 2030) som består av 169 delmål och som ersätter de tidigare Millenniemålen. De Globala Målen är övergripande till sin karaktär och miljödimensionen i dessa mål kommer för svenskt vidkommande ta sin utgångspunkt i miljö målssystemet. Därför är det nationella miljö målssystemet en bra utgångs punkt för alla företags miljöarbete.

Generationsmålet

Begränsad klimatpåverkan

Frisk luft

Bara naturlig försurning

Giftfri miljö

Skyddande ozonskikt

Säker strålmiljö

Ingen övergödning

Levande sjöar och vattendrag

Grundvatten av god kvalitet

Hav i balans samt levande kust och skärgård

Myllrade våtmarker

Levande skogar

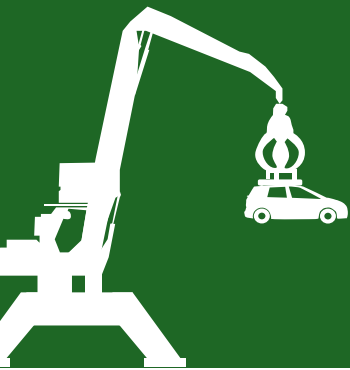
Ett rikt odlingslandskap

God bebyggd miljö

Ett rikt växt- och djurliv

Så kan bilåtervinnare bidra till de nationella miljömålen

3

Transporter/drivmedel

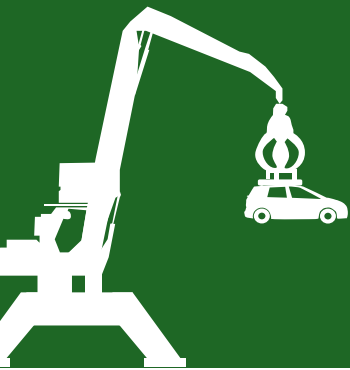
- Öka effektiviteten i transporterna och i användningen av drivmedel och minska körsträckan.
Exempel på miljömål som berörs: Generationsmålet, Begränsad klimatpåverkan, Hav i balans, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag
- Gå från fossila drivmedel till el och de förnybara drivmedel som ger tydliga vinster även ur lokalt luftkvalitetsperspektiv och öka användningen av järnväg vid framförallt långväga transporter.
Exempel på miljömål som berörs: Generationsmålet, Begränsad klimatpåverkan, Hav i balans, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag
- Använd cykel, kollektiva färdmedel, prioritera transportsätt med extra låga eller inga emissioner och välj dubbelfritt, fordon med rätt lufttryck i däcken och låga motorljud, om möjligt för transport i tätort.
Exempel på miljömål som berörs: Frisk luft, Begränsad klimatpåverkan, God bebyggd miljö
- Utbilda de anställda i effektiv körteknik
Exempel på miljömål som berörs: Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft

El- och energi

- Öka effektiviteten i användning av energi.
Exempel på miljömål som berörs: Generationsmålet, Begränsad klimatpåverkan
- Gå från fossil energi till förnybar energi, om företaget har fjärrvärme ställ krav på leverantören att använda förnybara bränslen och spillvärme.
Exempel på miljömål som berörs: Generationsmålet, Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Skyddande ozonskikt, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag
- Minska energianvändningen och energieffektivisera byggnader.
Exempel på miljömål som berörs: Generationsmålet, Begränsad klimatpåverkan
- Gå från fossil el till förnybar el.
Exempel på miljömål som berörs: Generationsmålet, Begränsad klimatpåverkan, Hav i balans, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Ingen övergödning, Skyddande ozon skikt, Levande sjöar och vattendrag

Material

- Öka effektiviteten i användning material. Demontera t.ex. mer plast, för att på så sätt skapa återvinningsbara rena plastfraktioner.
Exempel på miljömål som berörs: Generationsmålet, Begränsad klimatpåverkan

3

Farliga ämnen; diverse kemikalier, bränsle, Oljor, Glykol m.m.

- Skaffa information om innehåll av farliga ämnen i det material som företaget hanterar och behandlar, t.ex. de uttjänta bilarna. Skicka vidare kemikalieinformationen till transportörer, materialmottagare, avfallshanterare och fragmenteringsföretag.
Exempel på miljömål som berörs: Generationsmålet, Giffri miljö, Hav i balans, Grundvatten av god kvalitet
- Minska användningen av lösningsmedel
Exempel på miljömål som berörs: Generationsmålet, Giffri miljö, Hav i balans, Grundvatten av god kvalitet
- Spola inte ut kemikalier eller förorenat vatten i det vanliga avloppsnätet utan skaffa rätt dräneringsutrustning, ytbeläggningar samt rening som hanterar oljor, bränsle, glykol, lösningsmedel m.m.
Exempel miljömål som berörs: Generationsmålet, Giffri miljö, Hav i balans, Grundvatten av god kvalitet
- Kontrollera årligen att utrustningen för att tömma köldmedia fungerar på ett korrekt sätt och att erforderliga tillstånd finns.
Exempel på miljömål som berörs: Begränsad klimatpåverkan
- Kontrollera årligen att utrustningen för att oskadliggöra pyrotekniken i bilen fungerar tillfredsställande, och att all personal får en årlig genomgång i hantering. Kontrollera årligen att tillståndet för att hantera pyroteknik finns.
Exempel på miljömål som berörs: Giffri miljö

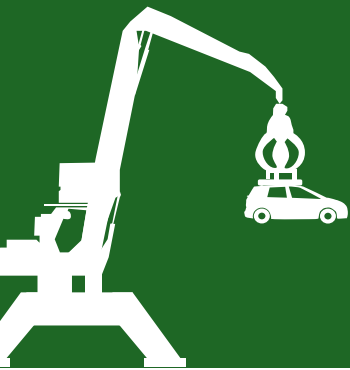
Vatten

- Var sparsam med vattenförbrukningen
Exempel på miljömål som berörs: Grundvatten av god kvalitet
- Kontrollera årligen att dräneringsutrustningen fungerar tillfredsställande.
Exempel på miljömål som berörs: Giffri miljö, Levande sjöar och vattendrag
- Kontrollera årligen att den täta ytbeläggningen för ej dränerade fordon håller tätt.
Exempel på miljömål som berörs: Giffri miljö, Levande sjöar och vattendrag

AC-gas

- Se till att samla upp AC-gas med erforderlig utrustning, släpp inte ut gasen rakt ut i luften.
Exempel på miljömål som berörs: Generationsmålet, Begränsad klimatpåverkan, Giffri miljö

3

Avfall

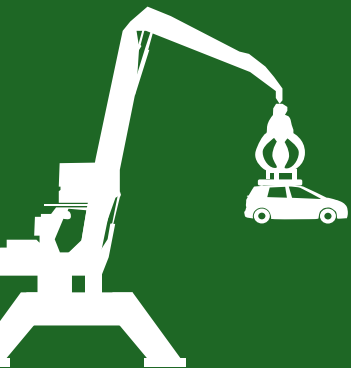
- Minska mängden avfall som genereras.
Exempel på miljömål som berörs: Generationsmålet, God bebyggd miljö, Levande skogar, Begränsad klimatpåverkan)

Mat

- När företaget köper mat välj närproducerat efter säsong. När företaget köper kött välj närproducerat naturbetesmarkskött. När företaget köper fisk välj MSC, ASC eller KRAVcertifierad fisk.
Exempel på miljömål som berörs: Giftfri miljö, Ett rikt odlingslandskap, Ingen över gödning, Hav i balans, Ett rikt växt och djurliv, Begränsad klimatpåverkan

Buller m.m.

- Undersök om företaget kan minska sin påverkan från buller från trafik eller verksamhet.
Exempel på miljömål som berörs: God bebyggd miljö
- Undersök inomhusmiljön i företaget med avseende på radon, luftkvalitet och buller och vidta åtgärder om det behövs.
Exempel på miljömål som berörs: God bebyggd miljö, Frisk luft

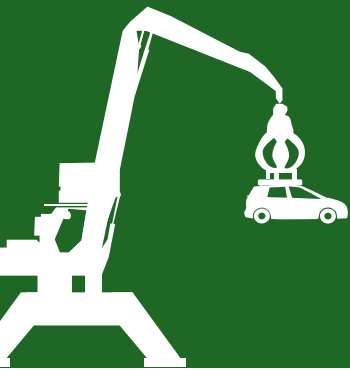
Arbetet med egen miljöpolicy och miljöplan

4

Målen som finns i nedanstående förslag till miljöpolicy kan utgöra grunden till ett effektivt och strukturerat miljöarbete, *utöver lagstiftningen*. Fokus i detta fall ligger på transporter/drivmedel, el och energi, råvaror, kemikalier, avfall, mat och miljöpåverkan av företagets produkter och tjänster. Beroende på vilken bransch som företaget är verksam i kan det finnas ytterligare mål och åtgärder. Målen nedan är generella och kan fungera som utgångspunkt för alla branscher. Målen tar sin utgångspunkt både i företagets direkta och indirekta miljöpåverkan. Direkta aspekter är sådana som uppstår inom företaget så som avfallsgenerering och energianvändning. Indirekta aspekter är sådana som uppstår som en effekt av företagets verksamhet, till exempel miljö påverkan från tjänster och varor som företaget köper eller från de tjänster och varor som företaget säljer. Den indirekta miljöpåverkan är ofta svårare att beskriva och kvantifiera än den direkta, men den har ofta större miljö påverkan.

- 1 Formulera mål. Använd nedanstående förslag till mål. Varje mål har en koppling till ett eller flera nationella miljömål. Bestäm ett basår som företaget utgår ifrån när målen tidsätts.
- 2 Målen är indelade i tre nivåer. Basen för företagets verksamhet är lagar, förordningar och regler som alla företag måste följa, det ingår inte i nedanstående. NIVÅ 1 är första steget i miljöarbetet, vill företaget göra mer följer NIVÅ 2 och slutligen om företaget vill göra ännu mer lägger ni till NIVÅ 3. Om företaget har en miljöpolicy med alla tre nivåerna så har man ett strukturerat och framsynt miljöarbete.
- 3 Formulera aktiviteter kopplade till målen.
- 4 Informera de anställda och gör en kortare utbildning av företagets anställda kring företagets miljöarbete.
- 5 Följ upp målen och avrapportera årligen i företagets styrelse.
- 6 En vidareutveckling av arbetet är att identifiera företagets intressenter och ha en dialog med dessa om vad de anser är viktiga miljöfrågor för företaget att arbeta med. Därefter behöver en prioritering göras av de för företaget viktigaste miljöfrågorna, så kallad väsentlighetsanalys. [Här](#) finns tips.

Företaget kan också införa miljöledningssystem, såsom [Miljöbas](#), [ISO 14001](#) eller [EMAS](#).

4

Nivå 1

Transporter

- 1.1** Vi har till år ..... ökat andelen el och fossilfria drivmedel för företagets totala person och varutransporter med ..... procent.

Exempel på miljömål som berörs: Generationsmålet, Begränsad klimatpåverkan, Hav i balans, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag

- 1.2** Vi tar årligen fram en åtgärdsplan för ruttoptimering och hur samlastningen av företagets varor och andra företags varor kan öka.

Exempel miljömål som berörs: Generationsmålet, Begränsad klimatpåverkan, Hav i balans, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag

Energi

- 1.3** Vi genomför en energikartläggning av företagets verksamhet och genomför åtgärder utifrån denna. Vi har till år ..... minskat energianvändningen med ..... procent per ton producerad vara. Om vi har fjärrvärme ställer vi krav på vår leverantör att använda spillvärme eller förnybara bränslen.

Exempel på miljömål som berörs: Generationsmålet, Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Skyddande ozonskikt, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag

Avfall

- 1.4** Vi har till år ..... minskat mängden avfall med ..... procent och minst..... procent av företagets avfall går till återanvändning eller materialåtervinning.

Exempel på miljömål som berörs: Generationsmålet, God bebyggd miljö, Levande skogar, Begränsad klimatpåverkan

Kemikalier

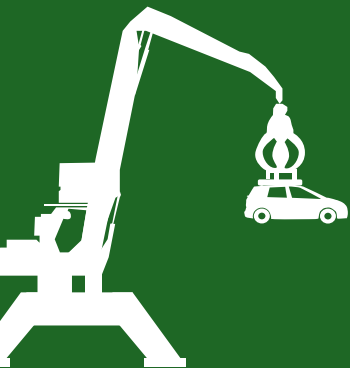
- 1.5** Vi konsulterar regelbundet den information som finns kring eventuellt innehåll av farliga ämnen i de bilar vi behandlar (se IDIS samt information på BIL Swedens hemsida.)

Exempel på miljömål som berörs: Generationsmålet, Giffri miljö, Hav i balans, Grundvatten av god kvalitet

Påverkan på miljön av företagets varor och tjänster

- 1.6** Vi har medvetandegjort företagets anställda om att den verksamhet som företaget bedriver har en påverkan på miljön.

Exempel på miljömål som berörs: Samtliga miljömål

4

Nivå 2

Lägg till följande mål:

Påverkan på miljön av företagets verksamhet

- 2.1** Vi har senast år ..... gjort en analys av hur företagets verksamhet påverkar miljön, både positivt och negativt. Vi har identifierat, kvantifierat och satt mål för de väsentliga miljöaspekterna ¹.

Exempel på miljömål som berörs: Samtliga miljömål

Transporter

- 2.2** Vi har till år ..... effektiviserat våra transporter genom att ruttoptimera, samlasta och samåka och därmed minskat vår körsträcka (i förhållande till antalet ton transporterat gods) med ..... procent.

Exempel på miljömål som berörs: Generationsmålet, Begränsad klimatpåverkan, Hav i balans, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag

- 2.3** Vi anlitar entreprenörer med lastbilar med de tre senaste euroklasserna för transporter.

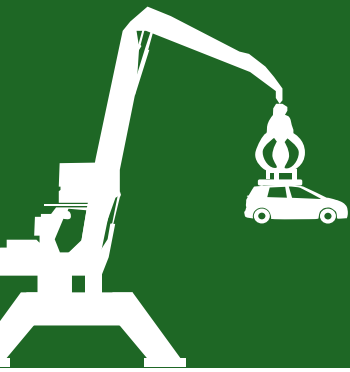
Exempel på miljömål som berörs: Begränsad klimatpåverkan, Hav i balans, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag

Kemikalier

- 2.4** Vi informerar våra kunder om det finns särskilt farliga ämnen i det material som de köper av oss.

Exempel på miljömål som berörs: Generationsmålet, Giffri miljö, Hav i balans, Grundvatten av god kvalitet

¹ Alla delar av företagets verksamhet och service bidrar till en miljöpåverkan som kan anses som en miljöaspekt. Det finns både positiva och negativa miljöaspekter.

4

Nivå 3

Lägg till följande mål:

Transporter

- 3.1** De transporter som företaget gör i tätort sker med cykel, kollektivtrafik eller med fordon med extra låga eller inga emissioner. I de tätorter där det erbjuds möjlighet att köpa/göra transporter med dubbria däck, väljer företaget det.

Exempel på miljömål som berörs: Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, God bebyggd miljö

Påverkan på miljön av företagets varor och tjänster

- 3.2** Vi har senast år ..... tagit fram en mätmetod för uppföljning av miljö påverkan från företagets varor och tjänster.

Exempel på miljömål som berörs: Samtliga miljömål

- 3.3** Vi har senast år ..... påbörjat ett arbetet med att undersöka om företagets verksamhet påverkar naturkapitalet och olika ekosystemtjänster och om företaget bör vidta åtgärder för att kompensera detta t.ex. ekologisk kompensation.

Exempel på miljömål som berörs: Samtliga miljömål

- 3.4** Vi informerar avfallsentreprenören om det finns innehåll av farliga ämnen i det avfall som återanvänds eller lämnas till materialåtervinning.

Exempel miljömål som berörs: Generationsmålet, Gifrfri miljö, Hav i balans, Grundvatten av god kvalitet

